

Julkisen hallinnon paikkatiedon viitearkkitehtuuri

Palauteyhteenvedo ja vastine

23.8.2016

Versio: 0.992

Sisällysluettelo

1. Lausuntokierros ja yleispalaute.....	3
1.1. Lausuntokierros.....	3
1.2. Palautteen käsittelyprosessi.....	4
1.3. Palautteen yhteenveto.....	5
1.4. Yleiset kehitysehdotukset.....	8
2. Keskeiset palautteet ja niiden huomioiminen.....	11
2.1. Dokumentaation rakenne.....	11
2.2. Käsitteistö.....	11
2.3. Ulkoasu.....	13
2.4. Keskeisimmät muutokset dokumenteittain.....	14
2.4.1. Päädokumentti.....	14
2.4.2. Liite 1 Periaatetason arkkitehtuuri.....	16
2.4.3. Liite 2 Viitearkkitehtuurin yhteenveto.....	17
2.4.4. Liite 3 Viitearkkitehtuurin yhteenvetokuva.....	18
2.4.5. Liite 4 Viitearkkitehtuurin vaatimukset.....	18
2.4.6. Liite 5 Toimeenpanosuunnitelma.....	18
2.5. Hylätyt muutosehdotukset.....	19

Dokumentin versiohistoria

<i>Versio</i>	<i>Päiväys</i>	<i>Laatija</i>	<i>Muutoksen kuvaus</i>
0.9	4.7.2016	Juha Siltanen	
0.992	23.8.2016	JS	Päivitetty työryhmän katselmoinnin tuottamien vii- meistelyjen osalta

1. Lausuntokierros ja yleispalaute

1.1. Lausuntokierros

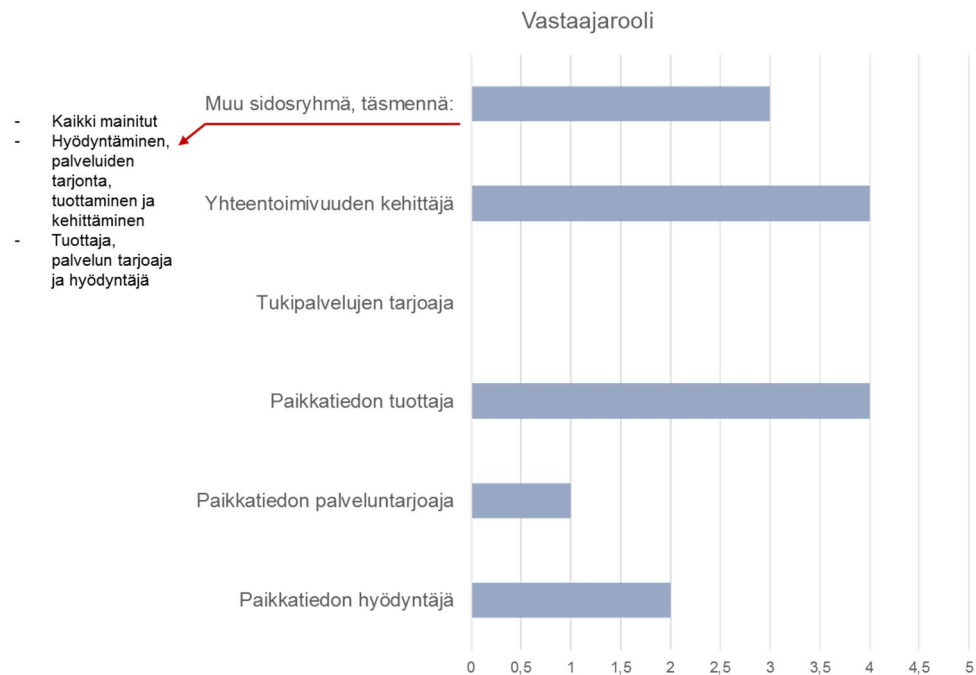
Tämä dokumentti on yhteenveto *julkisen hallinnon paikkatiedon viitearkkitehtuurin* julkisen lausuntokierroksen palautteesta ja sen perusteella tehdyistä muutoksista.

Viitearkkitehtuuri oli julkisesti kommentoitavissa *lausuntopalvelu.fi* -palvelussa 14.4.-13.5.2016. Lisäksi palautetta pyydettiin kohdennetusti kaikkien ministeriöiden hallinnonaloilta ja suurimmista kunnista.

Palautteita saatiin yhteensä 15 kpl. Näistä 14 kpl jätettiin lausuntopalveluun ja yksi sähköpostitse. Palaute saatiin seuraavilta tahoilta:

- Väestörekisterikeskus
- Tukes
- Liikenne- ja viestintäministeriö
- Helsingin kaupunki
- Museovirasto
- Liikennevirasto
- Kuntaliitto
- Sosiaali- ja terveysministeriö
- Suomen paikkatietoklusteri FLIC
- Suomen metsäkeskus
- Ympäristöministeriö
- Suomen ympäristökeskus
- Maanmittauslaitos
- Tilastokeskus
- Sisäministeriö

Palautteen antajat edustavat monipuolisesti viitearkkitehtuurin näkökulmasta sen eri toimijoita. Puhtaaseen tukipalveluiden tarjoaja -rooliin asemoituneita vastaajia ei ollut kuitenkaan lainkaan. Kolme vastaajaa ilmoitti edustavansa useita eri vastaajarooleja. Vastaajien jakautuminen rooleittain on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1 Palautteen antajien rooli suhteessa viitearkkitehtuurin toimijoihin.

1.2. Palautteen käsittelyprosessi

Saapuneet palautteet koostettiin lausuntoajan päätyttyä konsultin toimesta yhteen ja ne kategorisoitiin käsiteltäviin ryhmiin. Yksinkertaiset ja selvästi kohdennetut kieliasuun ja kirjoitusvirheisiin liittyneet palautteet huomioitiin ja muutokset toteutettiin suoraan ilman erillistä käsittelyä. Myös osa sisältöpalautteista oli selkeitä ja hyvin perusteltuja, joten ne huomioitiin muutoksissa ilman laajempaa kokouskäsittelyä.

Keskeisimpien ja mahdollisesti suurimpia muutoksia tuottaneiden palautteiden käsittelemiseksi järjestettiin viitearkkitehtuurin suunnittelutyöryhmän kokous. Kaikki merkittävät muutosehdotukset käsiteltiin ja työryhmä päätti palautekohtaisesti niiden huomioimisesta tai huomiotta jättämisestä. Samassa yhteydessä päätettiin korjaustavoista. Osa palautteesta nähtiin viitearkkitehtuurityön rajausten ulkopuolelle kuuluviksi, joten niitä ei huomioitu dokumentaation viimeistelyä tehtäessä.

Konsultti toteutti päätetyt muutokset ja laati viitearkkitehtuurin viimeistellyn version 0.99 touko-kesäkuussa 2016. Dokumentaation ohella tuotettiin tämä palauteyhteenveto.

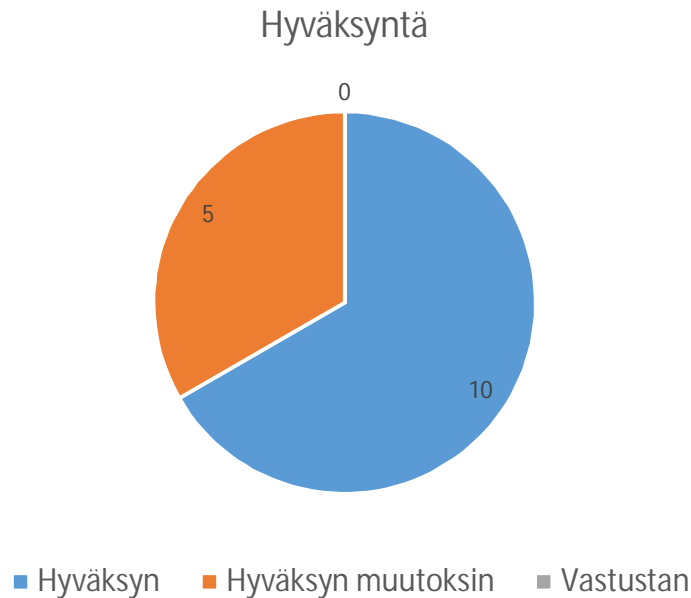
Työryhmä katselmoi palautteen perusteella päivitetyn dokumentaation heinäelokuussa. Katselmointikommenttien perusteella tehtiin dokumenttien viimeistely, jonka jälkeen dokumentaatio toimitettiin 23.8.2016 Valtiovarainministeriölle hyväksyntäprosessiin.

Viitearkkitehtuuri lopullinen hyväksyntä ja julkaiseminen tehdään syyskuussa PATINE:n ja JUHTA:n toimesta.

1.3. Palautteen yhteenveto

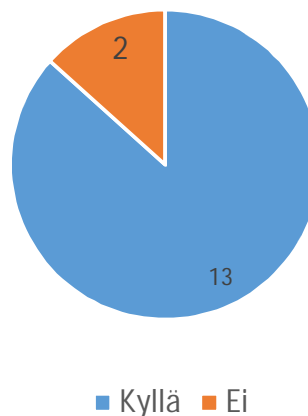
Viitearkkitehtuurin yleispalaute oli positiivista ja hyväksyvää (kuva 2). Vastaa-
taajista 10 hyväksyy viitearkkitehtuurin sellaisenaan ja viisi vastaajaa palaut-
teensa mukaisin muutoksin. Kielteistä kantaa ei ottanut yksikään vastaajista.

Kuva 2 Viitearkkitehtuurin hyväksyntä

Viitearkkitehtuuri koettiin ymmärrettäväksi (kuva 3). Kaksi vastaajaa olivat
kuitenkin toista mieleltä. Kritiikkiä esitettiin erityisesti dokumentaation mää-
rää ja pituutta kohtaan. Kokonaisarkkitehtuuriin liittyvä käsitteistö ja mallit ei-
vät olleet kaikille vastaajille tuttuja ja niiden koettiin tuovan esitystapaan tur-
haa monimutkaisuutta ja vaikeaselkoisuutta. Myös kieliasua ja dokumentaati-
on toistoa kommentoitiin ymmärrettävyyden kannalta haitallisina.

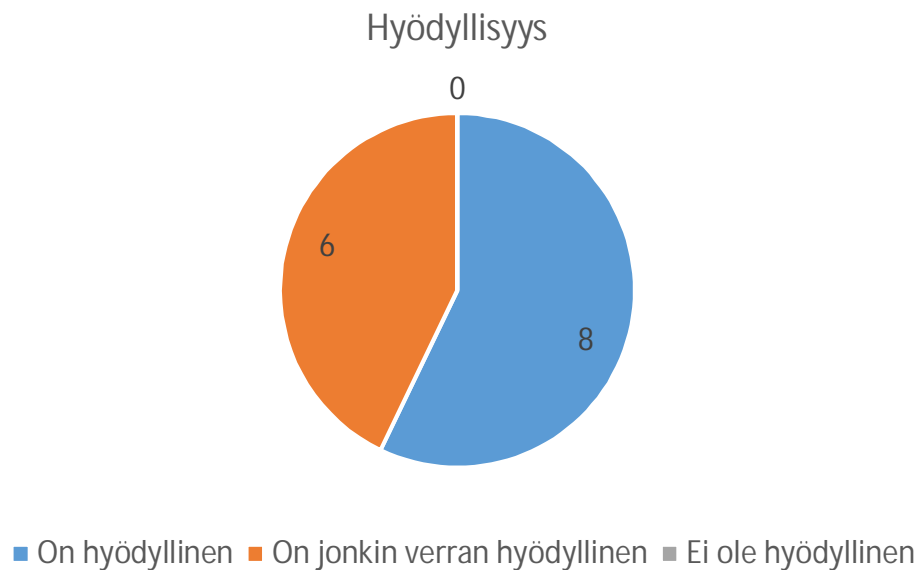
Ymmärrettävyys

Kuva 3 Viitearkkitehtuurin ymmärrettävyys vastaajien mukaan

Kaikki vastaajat näkivät viitearkkitehtuurin vähintään jonkin verran hyödylli-
seksi. Tältä osin oli havaittavissa, että paikkatietopalveluiden toteutuksessa pi-

demmillä olevat olisivat kaivanneet viitearkkitehtuurilta enemmän. Toisaalta jonkin verran kritisoitiin viitearkkitehtuurin jäämistä abstraktille tasolle. Vastajat olisivat kaivanneet konkreettisia käytännön toimenpiteitä, neuvoja ja ohjeita. Hankalaksi yhtälön teki se, ettei viitearkkitehtuurin toteuttamiseksi ollut näköpiirissä kansallisia kehityssuunnitelmia, vaan kansallinen paikkatietoinfrastruktuuri nähtiin kehittyvän nimenomaan hajautetusti kunkin organisaation omien kehityspanostusten myötä. Viitearkkitehtuurin oli tarkoitus herätellä paikkatiedon hyödyntämisen mahdollisuuksiin ja kannustaa siihen liittyvään kehitystyöhön yhteentoimivalla ja yhteistyötä korostavalla tavalla.

Kuva 4 Viitearkkitehtuurin hyödyllisyys vastaajien mukaan

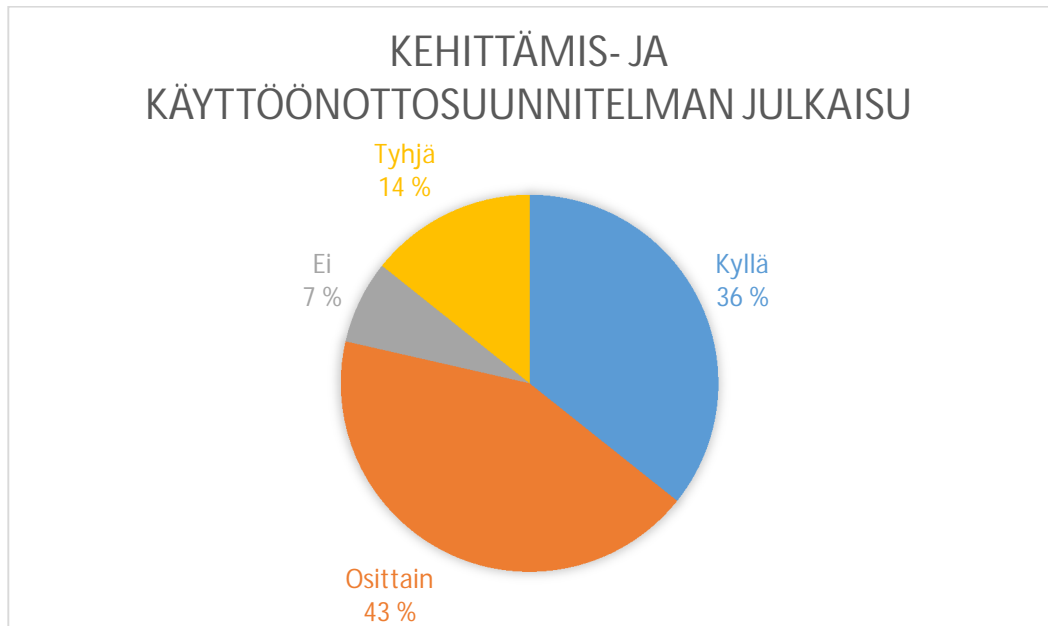
Avopalautteessa viitearkkitehtuurin tarvetta ja hyödyllisyyttä kommentoitiin mm. seuraavin palauttein:

- Viitearkkitehtuuri on tarpeellinen paikkatietojen käytön edelleen kehittämisessä
- Asia on kiinnostava ja dokumentti kattava kuvaus
- Dokumentaatiokokonaisuus on selkeä, tavoitteellinen ja johdonmukainen
- Dokumentaatio on erittäin selkeä ja se palvelee hyvin tarkoitustaan käsitteistön, yleisten prosessien ja tietojärjestelmäpalveluiden selkeyttäjänä ja jatkotöiden pohjana
- Viitearkkitehtuuri on kunnioitettava kokonaisuus dokumentaatiota kansallisesta palveluiden ja tietojen toivetilasta
- Tärkeä kokonaisuus, jolla on mahdollista ohjata ja johtaa paikkatiedon hyödyntämistä julkishallinnon palveluissa

Yhtenä erityiskysymyksenä palautepyynnössä kysyttiin mahdollisuutta laatia ja julkaista erillisiä paikkatietopalveluiden kehittämissuunnitelmia pyrkimyksenä luoda avoimuutta ja yhteistyötä kehittämiseen. Suunnitelmien laadintaan ja julkaisuun suhtauduttiin pääosin myönteisesti (kuva 5). Avopalautteen mukaan osa vastaajista piti pitkälle tähtäävin suunnitelmien laatimista hyödyttö-

mänä nopeatempoisessa ja muuttuvassa maailmassa. Toisaalta esitettiin epärointiä sen suhteen, miten määrääviä ja sitovia nämä suunnitelmat olisivat.

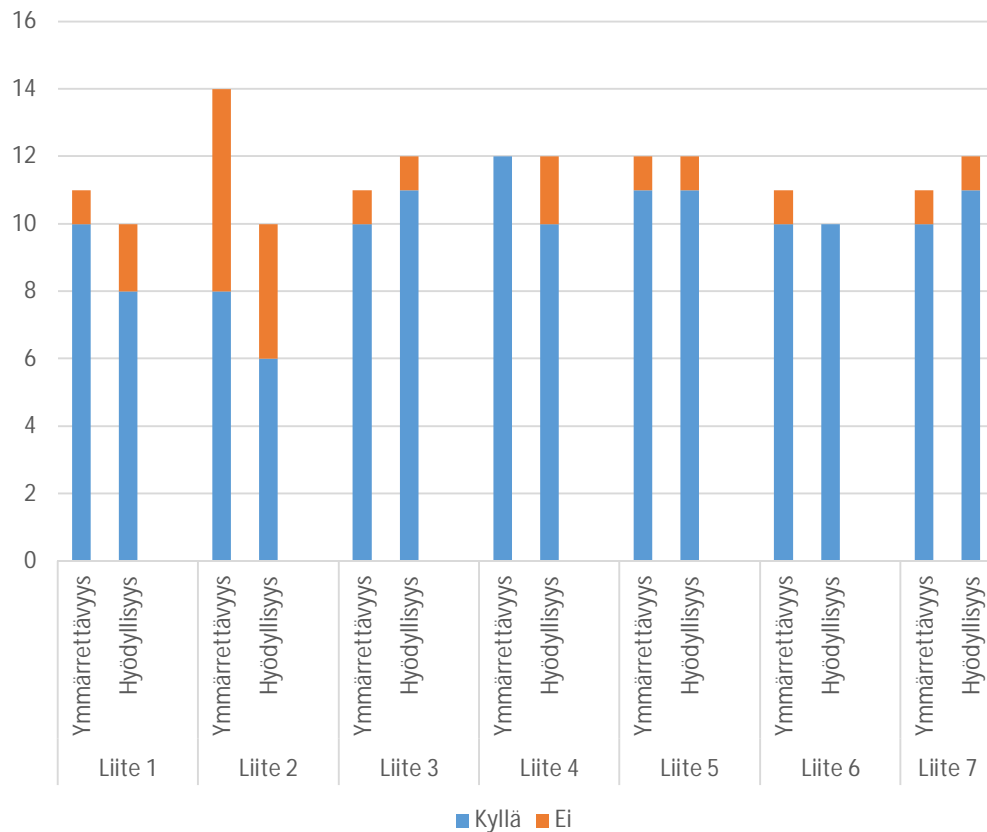
Kuva 5 Kehittämisen- ja käyttöönottosuunnitelmien julkaistavuus vastaajien mukaan

Liitedokumenttien hyödyllisyyttä ja ymmärrettävyyttä arvioitiin jokaisen liitedokumentin osalta erikseen (kuva 6). Alkuperäiset lausunnon kohteena olleet liitteet olivat:

- Liite 1 Periaatetason arkkitehtuuri
- Liite 2 KA-taulukot (JHS 179)
- Liite 3 Viitearkkitehtuurin yhteenveto
- Liite 4 Viitearkkitehtuurin yhteenvetokuva
- Liite 5 Viitearkkitehtuurin ydinvaatimukset
- Liite 6 Yhteentoimivuuden arviointilomake
- Liite 7 Viitearkkitehtuurin toimeenpanosuunnitelma

Liitteiden ymmärrettävyys ja hyödyllisyys

Kuva 6 Liitteiden ymmärrettävyys ja hyödyllisyys

Liitepalautteista nousi selvästi esiin liite 2 eli KA-taulukot. Liitettä ei koettu yksimielisesti kovin ymmärrettäväksi eikä hyödylliseksi. Liitteen taulukoista oli käytetty yksinomaan periaatteellisen arkkitehtuuritason osuutta ja tämä sama informaatio löytyi pääosin myös liitteestä 1. Liitteet 5 ja 6 saivat myös osakseen runsaasti kysymyksiä ja kyseenalaistavaa palautetta, vaikka ne eivät diagrammin valossa joukosta erotukaan.

1.4. Yleiset kehitysehdotukset

Osana lausuntopyyntöä vastaajilta kysyttiin ehdotuksia siihen, *miten paikkatiedon kysynnän ja tarjonnan kohtaamista voisi parantaa*. Kysymys ei liittynyt viitearkkitehtuurin dokumentaatioon suoraan, vaan se oli yleiskysymys, jonka pyrkimyksenä oli selvittää, ovatko vastaajat yleisesti samoilla linjoilla viitearkkitehtuurin pyrkimysten kanssa ja onko viitearkkitehtuuria laadittaessa mahdollisesti unohtettu olennaisia tähän liittyviä näkökulmia.

Kehitysehdotuksina nostettiin esiin:

Teema / vaikutusalue	Kehitysehdotukset
Paikkatietoinfrastrukturi	- paikkatietoinfrastruktuurin ja sen tukipalveluiden edelleen kehittäminen
Käyttöönotto ja tuki	- käytön ja käyttöönoton sujuvoittaminen

	<p>osana yhtenäisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittämistä</p> <ul style="list-style-type: none">- prosessien tietopalvelurajapintojen/palveluiden toteuttamista tulisi tukea kansallisesti, jotta yhteiskunta siirtyisi nopeasti ajantasaista tietoa tarjoavien tietopalveluiden verkostoksi
Tieto, aineistot ja löydettävyys	<ul style="list-style-type: none">- aineistojen löydettävyyden ja tunnettuuden parantaminen- aineistojen löydettävyyden ja saatavuuden parantaminen (esim. viestintä, metatiedot, keskitetyt palvelut kuten Paikkatietoikkuna.fi ja avoindata.fi)- aineistojen ja palveluiden laatuun panostaminen lisää palveluiden käyttökelpoisuutta ja tekee niistä houkuttelevampia
Tietoarkkitehtuuri	<ul style="list-style-type: none">- kansallisen tietoarkkitehtuurin kuvaaminen ja organisaatioiden tiivis yhteistyö
Toimintamallit	<ul style="list-style-type: none">- hajautettu toimintamalli tulisi ottaa täysimääräisesti käyttöön- yhteistyön tulee perustua sopimukseen
Palvelut ja standardointi	<ul style="list-style-type: none">- palveluiden standardinmukaistaminen mahdollistaa palveluiden kytkemisen toisiinsa ja nostaa kaiken kansallisen tarjonnan käytettävyyttä
Alustat ja kanavat	<ul style="list-style-type: none">- Kansallisesti paikkatiedolle tulisi muodostaa infrastruktuuria tukeva alusta ja yksi yhteinen portaali, josta kaikki julkishallinnon tieto löytyy. Yhteinen karttaikkuna on ensimmäinen testi rajapintojen toimivuudelle ja datan yhteentoimivuudelle ja löytymiselle, metatiedoille ja käytön ohjeistamiselle.- Oskari-alusta on tarpeellinen, jotta pelkääjän paikkatiedon erikoisohjelmistoissa olevat toiminnallisuudet saadaan kehitettyä selainkäyttöisiksi ja datojen käytön osaminen lavennettua laajoille käyttäjätahoille- parempia palveluita, ohjelmistoja
Kaupallistaminen	<ul style="list-style-type: none">- avoimet rajapinnat ja julkinen tieto luovat ympäristön uusien ratkaisujen innovointiin, toteuttamiseen, tuotteistamiseen ja

	tuotteiden viemiseen kv-markkinoille
Oikeudet ja vastuut	- tiedon tuottajien, prosessien omistajien, taloudelliset oikeudet ja toiminnalliset vastuut tulee tunnustaa ja tunnistaa
Lainsäädäntö	- lainsäädännöstä tulee poistaa toimittamisvelvoitteet, mutta on perusteltua velvoittaa viranomaisia tuottamansa tiedon rajapintapalveluiden avaamiseen - perusrekisterikäsite tulee uudistaa tarkoittamaan perustietopalvelua, joka kokoaa tiedon tuottajien rajapintapalveluista jatkuvasti ajantasaista tietoa yhteiskunnan käyttöön

Esitetyt kehittämissuositukset tukevat hyvin viitearkkitehtuuria ja sen päämääriä. Kokonaisuutena vastaajat vaikuttivat olevan saman suuntaisesti viitearkkitehtuurin pyrkimysten kannalla.

Oikeuksia ja vastuita sekä lainsäädäntöä koskevat ehdotukset ovat hyviä ja niihin liittyvää keskustelua käytiin myös viitearkkitehtuurin suunnittelutyön kuluessa. Valitettavasti viitearkkitehtuurityöllä ei ole suoraa vaikutusmahdollisuutta näihin, mistä syystä ko. asiat rajautuivat viitearkkitehtuurin ulkopuolelle.

2. Keskeiset palautteet ja niiden huomioiminen

Seuraavassa on eriteltynä keskeisimmät palautteet ja kuvattu millä tavoin ne on huomioitu viitearkkitehtuurin viimeistellyssä versiossa. Pääosa muutosehdotuksista huomioitiin ja ehdotetut muutokset toteutettiin sellaisenaan tai lähes sellaisenaan. Jotkut ehdotuksista olisivat laajentaneet viitearkkitehtuurin rajauksia ja tarkoittaneet merkittävää lisätyötä, minkä vuoksi ne sen sijaan nostettiin jatkokehityskohteina toimenpidesuunnitelmaan. Osa palautteesta oli yleisluonteista kommentointia pituutta, tyyliseikkoja tai kieliasua kohtaan. Tällaista yksilöimätöntä palautetta ei pääosin voitu huomioida. Toistoa vähennettiin niistä kohdista, joissa sitä oli selvästi osoitettu olevan.

2.1. Dokumentaation rakenne

Keskeisimmät koko dokumentaation rakenteeseen liittyvät palautteet ja niistä seuranneet toimenpiteet olivat:

Kohde	Palaute	Toimenpide
Liite 2 KA- taulukot	Ei nähdä lisäarvoa. Koettiin epäselvänä ja hankalana.	Liite poistettiin. Lisättiin maininnat päädokumenttiin ja liitteeseen 1.
Liite 5 yhteentöimivuuden vaatimukset ja liite 6 yhteentöimivuuden arviointilomake	Liitteet ovat pitkälti toistensa kopioita. Samaa asiaa esitetään vähän eri tavoin. Liitteiden merkitys ei avaudu.	Liite 6 poistettiin ja siihen sisältyneitä näkökulmia sisällytettiin yhteentöimivuuden vaatimukset - liitteeseen (muutosten jälkeen liitenro 4). Liitteen käyttötarkoitusta avattiin sekä liitteessä että päädokumentin liitteet- osuudessa.
Liite 3	Toimeenpanosuunnitelman tiivistäminen yhteenveto liitteeseen on turhaa. Viitataan erilliseen toimeenpanosuunnitelmaan ja pidetään yhteenveto tiiviimpänä.	Toimeenpano-osuus tyypistettiin dokumentissa miniiniin ja viitattiin erilliseen toimeenpanosuunnitelmaan.

Dokumentaation rakenteen muutosten myötä liitteiden numerointi muuttui. Kokonaisuuden eheyttä parannettiin laatimalla päädokumentin lukuun 10 yhteenveto liitteistä ja niiden tarkoituksesta. Myös liitteissä itsessään kuvattiin paremmin niiden käyttö ja käyttötarkoitus.

2.2. Käsitteistö

Viitearkkitehtuurin käsitteistöä koskeva palaute oli kokonaisuuden ymmärrettävyyden kannalta tärkeää. Kommenttien perusteella tehtiin terminologiamuutoksia.

Keskeiset viitearkkitehtuurin käsitteistöä ja terminologiaa koskeneet palautteet:

Kohde	Palaute	Toimenpide
Yhteentoimivuus ja yhteiskäyttöisyys	Termejä käytetään runsaasti, mutta niitä ei määritellä aineistossa.	Termit ovat osa Euroopan yhteentoimivuuden viitekehystä sekä JHKA-arkkitehtuuria eikä niiden määrittely ole tämän viitearkkitehtuurin tehtävä. Molemmat käsitteet ovat kontekstisidonnaisia eli niiden täsmällinen merkitys riippuu asiayhteydestä – yhteentoimivuutta ja yhteiskäyttöisyyttä voi olla monilla tasoilla ja monissa eri yhteyksissä. Yhteentoimivuus on kuvattu viitearkkitehtuurin luvussa 1.2.
Palvelutuote	Käsitteenä outo eikä se paranna kokonaisuuden ymmärrettävyyttä. Termi ei avaudu.	Termi tuotiin esille uutena kandidaattina kuvaamaan palvelusisällön laajentumista perinteisten sisältöpalveluiden ulkopuolelle muihinkin kuin pelkkiin tietotuotteisiin. Työryhmän pohdinnan jälkeen muutettiin termi muotoon 'tuote'. Tietotuote-käsite häivytettiin lopulta dokumentaatiosta ja päädyttiin käyttämään yleisesti tuote-termiä.
Palvelukanava	Sekoittuu muissa yhteyksissä käytettyihin palvelukanava-käsitteisiin.	Selkeytetty merkitystä käyttämällä palvelukanavan sijaan termiä 'tiedonsiirto-kanava'.
Paikkatietopalvelu	Tulisi määritellä tarkemmin siten, että ihmisille ja koneille tarkoitetut paikkatietopalvelut ovat helposti erotettavissa toisistaan.	Pyritty selkeyttämään siltä osin kuin mahdollista. Pääasiassa hyödyntäminen eli paikkatietoinfrastruktuurin avulla synnyttävät loppukäyttäjäpalvelut on rajattu viitearkkitehtuurin kohteen ulkopuolelle. Näin ollen paikkatietopalvelulla viitataan pääosin koneille tarkoi-

		tettuihin palveluihin. Viitearkkitehtuurin kuvaamassa palveluarkkitehtuurin viitekehyksessä on kuvattu myös loppukäyttäjäpalvelut.
Paikkatieto	Ehdotettu ensi sijaiseksi määritelmäksi ”tietoa, jolla on maantieteellinen sijaintiominaisuus”	Työryhmä kallistui aiemman määrittelyn kannalle, joka perustuu geoinformatiikan sanastoon
Sijainti	Ehdotettu poistettavaksi määritelmä ”Paikka, jossa jokin sijaitsee”	Työryhmä kallistui aiemman määrittelyn kannalle, joka perustuu geoinformatiikan sanastoon
Käsitteistön laajuus	Ehdotettu käsitteistöä laajennettavaksi viitearkkitehtuurin kannalta kattavammaksi.	Pitäydytty alkuperäisessä linjassa: viitearkkitehtuuriin on nostettu määritelmätasolla vain kaikkien keskeisimpiä ydinkäsitteistä. Muilta osin nojaututaan geoinformatiikan sanastoon (3. laitos), jota on tarkoitus käyttää viitearkkitehtuurin tukimateriaalina. Kokonaisarkkitehtuuria koskeva käsitteistö on kuvattu JHS 179 arkkitehtuurimenetelmässä.
Käsitteistön sijainti dokumentaatioissa	Ehdotettu käsitteistö pu- dotettavaksi liitteeseen	Työryhmä kallistui alkuperäisen sijainnin kannalle eli käsitteistöön johdantoluvun lopussa. Tämä perustuu yleisiin paikkatietoalan julkaisukäytäntöihin.

2.3. Ulkoasu

Seuraavaan on koottuna yleisiä dokumentaation ulkoasuun liittyviä palautteita ja niistä seuranneita toimenpiteitä:

Kohde	Palaute	Toimenpide
Kuvat	Kuvista on vaikea saada selvää. Tekstit ovat pieniä. Käytettyjä värikoodauksia ei ole selitetty.	Kaikki kuvat on käyty läpi pyrkien selkeyttämään niiden viestiä. Archimate-kuvien tekstikoko on kasvatettu kaikissa kuvissa. Myös muiden kuvien ulkoasua on py-

		ritty yhdenmukaistamaan ja selkeyttämään. Tarvittavat selitteet on pyritty kirjoittamaan.
Sisällysluettelot	Kaikissa dokumenteissa ei ole sisällysluetteloja. Se tulisi lisätä puuttuviin dokumentteihin.	Sisällysluettelot on lisätty kaikkiin tekstiasiakirjoihin.
Versionumerot ja päivämäärät	Kaikissa dokumenteissa ei ole näkyvissä dokumentin versionumeroa ja päivämäärää. Ne tulisi näkyä.	Versionumerot, versiohistoria ja päivämäärät on lisätty kaikkiin puuttuviin asiakirjoihin.
Taulukkojen nimeäminen ja numerointi	Tekstissä esiintyviä taulukkoja ei ole nimetty ja numeroitu, mikä vaikeuttaa niihin viittaamista. Tämä tulisi tehdä.	Taulukkoja on käytetty tekstielementteinä luomaan ulkoasullista jäsenystä, minkä vuoksi niitä ei ole nimetty ja numeroitu. Palauteen johdosta ne kaikki kuitenkin nimettiin ja numeroitiin.
Dokumentaation laajuus ja pituus	Monia kommentteja koskien dokumenttien pituutta, toistoa ja joidenkin yksittäisten sisältöosuuksien sisältymistä dokumentaatioon.	Dokumentaatio perustuu JHKA viitearkkitehtuurimaliin ja sitä on pyritty noudattamaan soveltaen. Kaikilla dokumentaatioon sisältyneillä osuuksilla on nähty tarkoituksensa eikä työryhmä näe tarpeen poistaa osuuksia. Yksilöimättömän palautteen perusteella on vaikea tehdä tiivistystä ja tekstin lyhentämistä, joten sitä ei pääsääntöisesti ole tehty.

2.4. Keskeisimmät muutokset dokumenteittain

Seuraavassa on eritelty keskeisimmät muutokset dokumenteittain. Tässä esitetty rakenne noudattaa lopullista dokumentaation muotoa eli siitä on poistettu kaksi lausunnolla ollutta liitettä. Edellisissä kohdissa esitettyjä muutoksia ei ole listattu tässä enää uudelleen.

2.4.1. Päädokumentti

Kohde	Palaute	Toimenpide
Paikkatieto-kappale	Nähtiin johdannon	Nähtiin olennaisena asi-

	<p>kaltaisena osuutena ja sen sijainti dokumentissa nähtiin vääräksi. Ehdotettiin jopa liitteeksi pudottamista.</p>	<p>an taustoittamisen ja ymmärrettävyyden kannalta. Siirrettiin luku toiseksi heti johdannon jälkeen.</p>
JHS 179 versio	<p>JHS179 menetelmä on päivityksessä, joten väärinymmärryksen välttämiseksi on hyvä tuoda esiin versio, johon viitearkkitehtuuri perustuu</p>	<p>Versiomaininta lisättiin dokumenttiin</p>
Luku 9: nykytila	<p>Nähtiin jokseenkin irrallisena osuutena ja ehdotettiin sen siirtämistä liitteeksi tai poistamista kokonaan. Esitetyt lukuarvoyksityiskohdat nähtiin tarpeettomina ja nopeasti vanhenevina.</p>	<p>Kuuluu osaksi viitearkkitehtuurimallia, joten päädyttiin pitämään se osana dokumenttia. Häilytettiin luvussa esitettyjä vuosiluku- ja lukuarvoyksityiskohtia.</p>
Palveluväylä-termin käyttö	<p>Palveluväylä-termin käytössä on väärinymmärryksen vaara (palveluväylä, ESB vs. kansallinen palveluväylä)</p>	<p>Palveluväylä ESB-merkityksessä poistettiin ja muutettiin ilmaisumuotoon '<i>ESB-ratkaisu</i>'</p>
Kansallinen palveluväylä	<p>Viitearkkitehtuuri ei kannusta KaPA:n käyttöön – pikemminkin rajoittaa ja kehottaa välttämään sitä</p>	<p>Kansallista palveluväylää koskeva tekstiosuus kirjoitettiin pitkälti uudelleen. KaPA:lla nähdään rooli osana kansallista paikkatietoinfrastruktuuria – tekstin sävy muutettiin positiivisemmaksi</p>
Tietoturvaperiaatteet	<p>Jäävät kevyiksi. Miksi tässä puhutaan avoimesta paikkatiedosta?</p>	<p>Lukua selkeytetty ja parannettu viittausta liitteeseen 1</p>
Arkkitehtuurivisio	<p>Vaikuttava kuva, mutta sen merkitys ja perustelut jäävät epäselviksi</p>	<p>Arkkitehtuurivisio merkitystä ja sen syntyprosessia avattiin paremmin.</p>

Organisaatioiden yhteentoimivuus	Organisaatioiden yhteentoimivuus on määritelty tavoitteeksi, mutta se on kuitenkin rajattu tarkastelun ulkopuolelle.	Selvennetty logiikkaa, jolla organisaatioiden yhteentoimivuus viitearkkitehtuurin keinoin saavutetaan
Toiminta-arkkitehtuurin linjaukset	Linjaukset kohdentuvat toiminnan sijaan tietoon. Näkökulma on väärä.	Uudistettu linjaukset toimintalähtöisiksi (muutettu näkökulmaa)
Toiminta-arkkitehtuuri	Useita parannus- ja muutoehdotuksia: joukkoistaminen tulisi näkyä, hallintamallia ja kehittämissuunnitelmia tulisi täsmentää, tarvitaan palveluiden kehittämisen ohjaus ja hallintaprosessi	Tehtiin lukuisia muutoksia, joista keskeisimpinä kuvattiin palveluiden liittämisen prosessin osaksi palveluiden kehittämisen ohjaus- ja hallintaprosessi
6.5 Tiedot ja tietomallit	Luku jää kevyeksi – mm. paikkatiedon yksilöivien tunnisteiden puutetta kommentoitiin	Laajennettu kappaletta käsittämään JHS 193 sisältö
7.2 Tietojärjestelmäpalvelut	Kommentoitu paikkatietopalveluiden kategorisoinnin tarpeellisuutta ja sen aiheuttamia ongelmia.	Päädettiin jättämään muutokset tekemättä. Kirjattiin kategorisoinnin kehittämistä koskeva huomio tekstiin.
7.5 Tietojärjestelmäpalveluiden looginen jäsenitys	Kerroskuva ei avaudu ja sitä koskeva selite on suppea	Kerrosrakenteen kuvausta ja toteuttamista täsmennettiin ja tekstiä laajennettiin
10 Liitteet	Liitteet on listattu, mutta niiden merkitystä ja käyttötarkoituksia ei ole avattu	Kirjoitettu liitteitä koskeva teksti osuus

Edellisten lisäksi päädokumenttiin tehtiin lukuisia vähäisempiä muutoksia, täsmennyksiä ja korjauksia.

2.4.2. Liite 1 Periaatetason arkkitehtuuri

Periaatetason arkkitehtuuri -dokumenttiin on tehty useita pieniä sanamuotokorjauksia. Keskeiset kommentoituidut asiat ovat:

Kohde	Palaute	Toimenpide
Sidosarkkitehtuurit	Kuvassa virheitä ja sen tekstiselite puuttuu. Kuvan sijaintia ehdotettiin muutettavaksi päädokumenttiin.	Kuva päivitettiin ja tekstiselite lisättiin. Kuvauksen sijainti pidettiin ennallaan.
JHS 160 paikkatiedon laadunhallinta	Suositus on vanhentunut eikä siihen tule viitata	Viittaus poistettiin ja suosituksen päivitys kirjattiin jatkotoimenpiteisiin (toimeenpanosuunnitelma).
Paikkatietostrategia 2016	Paikkatietostrategia 2016 on vanhentumassa eikä siihen tule viitava.	Strategia on keskeinen lähtöaineisto viitearkkitehtuurin suunnitteluhetkellä eikä viittausta tule poistaa. Viittausta sen sijaan täsmennettiin.

2.4.3. Liite 2 Viitearkkitehtuurin yhteenveto

Yhteenvedon yleispalautteessa ko. liite nähtiin tärkeäksi viestinnän välineeksi. Tästä näkökulmasta katsottuna koettiin, että liitteen tulisi olla mahdollisimman lyhyt, erityisterminologiaa välttelevä ja selkeä. Liitettä lyhennettiin saadun palautteen perusteella poistamalla siitä osuuksia sekä kirjoittamalla osa tekstistä uudelleen.

Kohde	Palaute	Toimenpide
Arkkitehtuuriviitekehys	Luo turhaa ja vieraannuttavaa monimutkaisuutta yleistajuiseksi tarkoitettuun viestintävälineeseen.	JHS-179 arkkitehtuurikehys poistettiin (jäi vielä päädokumenttiin).
Pääprosessit	Kuvan värikoodaus ja jäsenitys ei aukea. Kuvaukset osin epäselviä.	Uudistettu kuva kauttaaltaan yhdenmukaiseksi ja samaa logiikkaa noudattavaksi. Tekstiosuutta muutettu: osa poistettu ja osa kirjoitettu uudelleen.
Määritelmät	Dokumentissa ei avata paikkatiedon ja paikkatietopalveluiden määritelmiä	Lisätty määritelmät dokumentin alkuun
Toimeenpano	Nähtiin turhana toistaa erillistä toimeenpanosuunnitelmaa tässä do-	Typistetty toimeenpanosuus minimiin ja lisätty viittaus toimeenpano-

	kumentissa	suunnitelmaan
Tietoturvallisuus ja yksityisyydensuoja	Tietoturvallisuus ja yksityisyyden suoja tulisi näkyä vaatimuksissa	Lisätty vaatimukseen
KuntaTietoPalvelu	Yhteenveto on KTMK-keskeinen eikä huomioi kuntien yhteistyötä ja kehittämistä riittävällä tavalla.	Lisätty maininta kuntayhteistyöstä ja KuntaTietoPalvelusta

2.4.4. Liite 3 Viitearkkitehtuurin yhteenvetokuva

Yhteenvetokuvan osalta on päivitetty siinä esitetyt kuvat. Lisäksi siihen on lisätty puuttuneet versio- ja päivämäärätiedot. Muut keskeiset muutokset ovat:

Kohde	Palaute	Toimenpide
Linjaukset	Useita kommentteja koskien esitettyjä linjauksia ja niiden sanamuotoa	Muotoiltu hallintamallilinjaus uudelleen sekä täsmennetty kattavuutta, luotettavuutta ja ajantasaisuutta koskevaa linjausta.
Toimeenpano	Viestintä tulee lisätä toimeenpanon tehtäviin	Lisätty viestintä osaksi toimeenpanoa

2.4.5. Liite 4 Viitearkkitehtuurin vaatimukset

Viitearkkitehtuurin vaatimukset -liitteeseen on tehty yksittäisiä sanamuotomuutoksia liittyen koko dokumentaatiota koskeviin terminologiamuutoksiin sekä päädokumenttia koskeneisiin kehittämissinjakkeisiin. Liitteessä esitetyt vaatimukset on syronoitu päädokumentin muutosten kanssa.

Kohde	Palaute	Toimenpide
Liitteen tarkoitus ja hyödyntäminen	Liitteen merkitys ei avaudu.	Kirjoitettu päädokumenttiin liitteen kuvaus ja käyttöohje. Sama selvennys tehty myös liitteen alkuun.

2.4.6. Liite 5 Toimeenpanosuunnitelma

Toimeenpanosuunnitelman keskeisimmät muutokset on esitetty seuraavassa. Esitettyjen lisäksi dokumenttiin on tehty yleisiä tekstiasun korjauksia ja yksittäisiä pienempiä muutoksia.

Kohde	Palaute	Toimenpide
-------	---------	------------

KuntaTietoPalvelu	Toimeenpanosuunnitelma on KMTK-keskeinen eikä se huomioi kuntien yhteistyötä ja kehittämistä.	Nostettu esiin KuntaTietoPalvelu ja siihen liittyvä kehittäminen.
Paikkatiedon kypsyyssuunnitelma	Miten kypsyyssuunnitelma suhtautuu viitearkkitehtuuriin ja tulisiko se mainita dokumentaatioissa?	Lisätty viittaus paikkatiedon kypsyyssuunnitelmaan sekä lyhyt maininta sen soveltamisesta toimeenpanon osana.
JHS 160 paikkatiedon laadunhallinta	Suositus on vanhentunut eikä siihen pidä enää viitata	Lisätty suosituksen uudistaminen jatkokehityskohdeksi
Attribuuttipalvelu	On jo olemassa nykyisessä federaatiomallissa eikä tule mainita jatkokehityskohteissa.	Poistettu maininta

2.5. Hylätyt muutosehdotukset

Pääosin saatu palaute on ollut aiheellista ja hyvin esitettyä, jolloin sen mukaisesti on voitu muutostarpeet yksilöidä ja tarvittavat muutokset tehdä. Joiltain osin työryhmä on ollut perustellusti palautteen antajan kanssa eri mieleltä. Tällöin toivottuja muutoksia ei ole tehty. Osa palautteesta antaa aihetta viitearkkitehtuurin jatkokehitystyölle ja ne on pyritty kirjaamaan toimeenpanosuunnitelmaan.

Kohde	Palaute	Toimenpide
Sidosarkkitehtuurit	<p>Sidosarkkitehtuurit nähtiin tärkeäksi ja ne haluttiin dokumentaatioissa paremmin esiin.</p> <p>Arkkitehtuurivision muotoon kiteytettyjen ”sekalaisten” lähtökohtien sijaan olisi dokumentissa pitänyt esittää kovat faktat: konkreettiset sidosarkkitehtuurit ja laisäändäntö.</p>	<p>Työryhmä puoltaa alkupeleistä sijaintia liitteessä. Sidosarkkitehtuureja ei nähty tavanomaisen soveltajan kannalta keskeisinä, vaan enemmänkin syventävänä taustatietona. Sijaintia ei näin ollen muutettu.</p> <p>Sidosarkkitehtuurit ovat yksi lähtökohta arkkitehtuurivision muodostamiselle. Arkkitehtuurivisio kiteyttää kaikki suunnitelukohteeseen sen suunnittelun ajanhetkellä vaikuttavat kehittämisvaatimukset. Dokumentissa tulee</p>

		siten esittää synteesi ja liitteessä synteessin taustalla ollut lähtöaineisto.
Liikkumisen automatisoituminen	Konkreettinen business case, jota tukevaa arkkitehtuuria tulisi suunnitella ja toteuttaa	Tämä nähtiin yhtenä viitearkkitehtuurin soveltamisalueena, mutta ei kuitenkaan työn rajauksiin kuuluvana asiana (hyödyntäminen rajattu pääosin ulos). Ei toimenpiteitä.
Tiedonsiirtokanavat ja käyttövaltuuksien hallinta	Ehdotettu siirtämistä muualle tai poistamista viitearkkitehtuurista.	Nähtiin keskeisinä paikkatietoinfrastruktuurin toteuttamisen kannalta, joten ei tehty poistoa.
Paikkatietopalveluiden kategoriat	Paikkatietopalveluiden kategoriointi (sisältöpalvelut ym.) tulisi muuttaa tai siitä luopua	Kategoriointi nähtiin ongelmallisena ja rajoittavana. Muutos on liian suuri viitearkkitehtuurityössä tehtäväksi ja se vaatii jatkokeskusteluja. Kirjattu jatkokehityskohteeksi.
Paikkatieto-kappale (päädokumentti)	Taustoittava yleiskuvaus, jonka voisi siirtää esim. liitteeksi.	Nähtiin lukijaa palvelevana taustoittavana kappaleena. Luvun paikkaa dokumentaatiossa muutettiin (johdannon perään), mutta sitä ei pudotettu ehdotuksen mukaisesti pois.
Metatietopalvelut	Esitetty kritiikkiä metatietopalveluita ja niiden toimivuutta kohtaan. Ehdotettu poistamista kokonaan.	Metatietopalvelut nähdään osana paikkatietoinfrastruktuurin tavoitetilaa ja niiden kehittämistä suositellaan. Ei poisteta kuvuksesta.
Tietoturva-periaatteet	Esitetty kuvaus nähtiin pintapuolisena ja siihen olisi kaivattu syvempää kuvausta.	Tietoturvallisuus nähtiin haasteellisena erityisalueena eikä siihen liittyviä asioita haluttu lähteä puutteellisesti tähän yhteyteen tiivistämään. Olennaista oli kuvata tietoturvallisuuden näkökulmat ja antaa viittaukset näitä koskeviin lisäohjeistoihin.

Päädokumentti ja yhteenveto	Ehdotettu yhteenveto-dokumentin nostamista kokonaisuuden päädokumentiksi ja viitearkkitehtuuri-dokumentin pudottamista liitteeksi.	Tehdään viitearkkitehtuurimallin mukaisesti eli ei muuteta dokumentaation järjestystä
------------------------------------	--	---